

Retningslinjer for ph.d.-vejledere v. Juridisk Institut, SDU

Disse retningslinjer er et led i arbejdet med at sikre, at alle ph.d.-stipendieforløb bliver succesfulde, hvilket betyder at den ph.d.-studerende opfatter ansættelsen som tilfredsstillende, at forløbet afsluttes inden for den angivne tidsramme, og at den ph.d.-studerende opnår en ph.d.-grad.

Et godt ph.d.-forløb kræver, at der fra ph.d.-uddannelsens start etableres et velfungerende samarbejde mellem den ph.d.-studerende, hovedvejlederen og medvejlederen, hvor den ph.d.-studerende og vejlederne afstemmer krav og forventninger til hinanden. Det anbefales, at der mindst én gang per semester afholdes fælles vejledningsmøder, hvor begge vejledere deltager.

Retningslinjerne indeholder en række afsnit, som hver især behandler et tema, der er relevant i forbindelse med vejleders arbejde. Bemærk at disse retningslinjer ikke endeligt opregner vejleders pligter, ligesom de ikke nærmere fastsætter omfanget af vejledningen, da vejledningsbehovet kan variere gennem ph.d.-forløbet.

For at kunne være vejleder skal du have gennemført et ph.d.-vejlederkursus. Ph.d.-skolen har etableret ph.d.-vejlederkurser for nye vejledere, som udbydes på både dansk og engelsk. Der er ligeledes iværksat vejledningskurser for erfarne ph.d.-vejledere.

1. Generelt om vejleders opgaver

De arbejdsopgaver, der ligger i et stipendium, vil i stort set alle tilfælde være noget helt nyt for den ph.d.-studerende. Dette gælder særligt for forskningselementet. Det betyder, at den ph.d.-studerende ved forløbets begyndelse står over for en del håndværk, der skal læres, og en del vanskeligheder, der skal gennearbejdes. Det er centralt i vejleders arbejde at fungere som sparingspartner i forbindelse med dette. Det er en del af vejleders aktive arbejde, at identificere og være med til at afhjælpe vanskeligheder knyttet til ansættelsen som ph.d.-studerende.

Alle ph.d.-studerende er forskellige – i personlighed og i faglig baggrund – og det medfører individuelle behov. De foreliggende retningslinjer er derfor tænkt som generelle retningslinjer for vejlederne, hvilket betyder, at det vil afhænge af den enkelte ph.d.-studerende, hvordan indholdet af retningslinjerne skal opfyldes i den konkrete situation.

Forskellighederne i stipendieforløbene betyder også, at alle vejledere – også de meget erfarne – kan komme ud for situationer, som ikke er oplevet før, og hvor vejleder er i tvivl om, hvad der vil være den rette fremgangsmåde. Det er her vigtigt at tilskynde til, at sådanne tvivlssituationer bringes op i et forum, hvor vejleder kan hente inspiration til at komme videre. Et sådant forum kan eksempelvis være en eller flere andre vejledere, institutlederen eller instituttets ph.d.-koordinator.

2. Vejleder skal være til rådighed

Erfaringerne har vist, at den ph.d.-studerende ikke altid selv opsøger vejledning. Det kan eksempelvis skyldes, at den ph.d.-studerende ikke er opmærksom på behovet for vejledning, ikke ved at et givet problem kan løses med vejleders bistand, eller ikke synes at vejleder skal involveres i en given problemstilling.

Uanset årsagen giver observationen grund til at fremhæve, at vejleder i hele studieforløbet løbende bør være i tæt dialog med og være opsøgende i forhold til den ph.d.-studerende med henblik på at vurdere, hvordan projektet skrider frem, hvad status er i forhold til uddannelsens øvrige elementer (kurser, undervisning, ophold i andre forskningsmiljøer m.v.), samt hvordan den ph.d.-studerende fungerer socialt. Det er i den forbindelse en pointe, at **vejlederen skal være synlig** – det er altså ikke nok at være tilgængelig via mail eller telefon.

Hvis vejleder skal være fraværende i længere perioder, skal den ph.d.-studerende orienteres, og der skal træffes aftale om, hvordan den ph.d.-studerende kan få adgang til den nødvendige bistand i vejleders fravær. Sådanne aftaler skal forelægges institutlederen og instituttets ph.d.-koordinator.

3. Vejleders bistand i forbindelse med praktiske og formelle spørgsmål

Vejleder har som følge af sit kendskab til opgaverne, forskningsmiljøet og til institutionen og dens forskellige dele ansvar for at hjælpe den ph.d.-studerende med diverse praktiske og formelle spørgsmål.

Hovedvejlederen skal bl.a. sikre, at den ph.d.-studerende får lejlighed til at skabe kontakter til aktive forskningsmiljøer uden for Syddansk Universitet. I forbindelse med planlægningen af den ph.d.-studerendes **miljøskift** ved andre internationale eller nationale forskningsmiljøer vil vejlederen typisk kunne benytte sine nationale og internationale netværk og herigennem bistå den ph.d.-studerende med etablering af kontakter til relevante nationale og internationale forskningsmiljøer.

I forhold til den ph.d.-studerendes **kursusdeltagelse** bør vejleder deltage aktivt i arbejdet med at finde relevante kurser og konferencer, der passer til den enkelte studerendes projekt og forskningsmæssige interesser. Det skal påses, at der er tilstrækkelig faglig spredning i kursus sammensætningen og at de planlagte kurser er relevante og på et højt fagligt niveau.

Vejleder bør endvidere rådgive den ph.d.-studerende om, hvordan **arbejdsforpligtelsen/vidensformidlingselementet** kan indpasses i studieforløbet og rådgive om, hvordan man tilrettelægger et undervisningsforløb.

4. Vejleders bistand i forbindelse med projektet – metode og forskningsdesign

Arbejdet med et stort forskningsprojekt er unikt, og ph.d.-studerende vil som alt overvejende hovedregel ikke have erfaring med det. Der er derfor behov for, at vejleder bistår med vejledning i de forskellige faser af projektet, det vil sige ved udformning af problemformulering og afgrænsning af projektet, ved valg af forskningsdesign, ved planlægning af arbejdets tidsmæssige forløb og undervejs i tilfælde af at der opstår spørgsmål om, hvordan den ph.d.-studerende praktisk skal arbejde med projektet.

Alle elementer er vigtige, fordi det er forskelligt fra projekt og ph.d.-studerende, hvornår der opstår vanskeligheder. Erfaringerne fra tidligere forløb viser dog, at det er særligt vigtigt, at vejleder særligt ofrer projekt og ph.d.-studerende opmærksomhed i forbindelse med arbejdet med problemformuleringen og tilrettelæggelse af forskningsdesign, da disse faser traditionelt kan volde

vanskeligheder, og fordi et grundigt arbejde på disse områder er vigtigt for et godt efterfølgende forløb.

Det skal fremhæves, at arbejdet med projektet naturligvis skal udføres af den ph.d.-studerende, men vejleder skal i forbindelse med de forskellige faser påtage sig en aktiv og opsøgende rolle.

5. Vejleders bistand i forbindelse med projektet – materielle faglige spørgsmål

Også i forhold til det materielle, faglige indhold er projektet den ph.d.-studerendes ansvar. Men heller ikke på dette punkt kan det forudsættes, at den ph.d.-studerende kender de krav, der stilles i relation til det faglige niveau af en afhandling. I forhold til den problemstilling har vejleder et ansvar for projektet.

Vejleder har også et ansvar for at sikre, at den ph.d.-studerende får mulighed for at drøfte faglige spørgsmål. Sådanne drøftelser kan foregå mellem vejleder og ph.d.-studerende, eller involvere en eller flere andre personer med indsigt i det pågældende fagområde, herunder medvejleder. Vejleder bør deltage i at identificere behovet for diskussion og bør være behjælpelig med at skabe det relevante forum for drøftelserne.

6. Vejleders bistand i forbindelse med evalueringer

Gennem ph.d.-forløbet er der indlagt forskellige evalueringer. Ønsket med evalueringerne er ikke at kontrollere den ph.d.-studerendes og vejleders arbejde, men at sikre fremdrift i projektet. Dette skal være med til at sikre at forløbet bliver succesfuldt i såvel processen som i resultatet. Du har som vejleder en vigtig rolle ift. de enkelte evalueringer.

Ph.d.-planen

Ph.d.-planen er en samlet plan for ph.d.-projektet og de øvrige elementer, der indgår i ph.d.-uddannelsen. Planen bør udarbejdes af den ph.d.-studerende og vejleder i fællesskab. Ph.d.-planen skal være så præcis, som det er muligt, men kan selvsagt løbende justeres og præciseres.

Ph.d.-planen skal bl.a. indeholde en udtalelse fra hovedvejleder om planen og den ph.d.-studerendes forudsætninger i forhold til denne, herunder en vurdering af om det er realistisk at den ph.d.-studerende kan gennemføre planen inden for ph.d.-perioden.

Ph.d.-planen skal være ph.d.-skolens sekretariat i hænde senest 2 måneder efter ph.d.-uddannelsens start og skal herefter godkendes af fakultetets ph.d.-udvalg.

Du kan læse nærmere om indholdet af ph.d.-planen på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

Statusseminar

Inden for 6-9 måneder afholdes et internt statusseminar. Formålet med denne evaluering er at sikre et indledende overblik over ph.d.-forløbet med fokus på afgrænsning, kvalitet og progression i ph.d.-projektet.

Denne evaluering foregår på Juridisk Institut i tilknytning til ét af de to årlige institutseminarer (januar eller august) og foregår som en præsentation af ph.d.-projektet for instituttet. To af dine ældre forsker-kolleger vil herefter stille uddybende spørgsmål til projektet med henblik på en kvalifi-

cering heraf, ligesom du vil have mulighed for også at få feedback fra dine øvrige forsker-kolleger på instituttet.

Du kan læse nærmere om statusseminaret på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

Midtvejsseminar/-evaluering

Efter 16-18 måneders indskrivning gennemføres et midtvejsseminar/-evaluering med deltagelse af to evaluatore – en intern og en ekstern. Formålet med midtvejsseminaret er at få tilvejebragt et grundlag for og en vurdering af projektets udvikling og opnåede resultater og at sikre, at ph.d.-studiet afsluttes til tiden.

Hovedvejlederen har ansvaret for, at der udpeges evaluatore og aftales dato for afholdelse af midtvejsseminaret. Det er hovedvejleder, der afgør den tidsmæssige placering af seminaret i intervallet 16-18 måneder på grundlag af en vurdering af, hvad der er mest hensigtsmæssigt i forhold til det konkrete projekt. Evaluatorene udpeges af institutlederne, men det er vejlederens opgave at indstille evaluatorene til institutlederen. Evaluatorene skal have kvalifikationer svarende til lektorniveau.

Der skal *forud* for midtvejsseminaret udfærdiges en statusrapport. Denne udarbejdes af den ph.d.-studerende og hovedvejlederen i fællesskab. Du kan læse nærmere om indholdet af statusrapporten på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

Selve evalueringen gennemføres med udgangspunkt i (udkast til) en eller flere artikler eller kapitler, der forventes at indgå i den endelige afhandling (ca. 50 sider). Materialet skal give evaluatorene mulighed for at vurdere forskningsdesignet/-metode og de foreløbige resultater.

Vejlederen har ansvaret for, at det skriftlige materiale sendes til evaluatorene sammen med ph.d.-planen og statusrapporten i god tid inden seminaret, således at evaluatorene har mulighed for at sætte sig ind i materialet. Det er ligeledes vejleders ansvar at planlægge og lede seminaret

På selve midtvejsseminaret præsenteres det skriftlige materiale, og både dets indhold og design drøftes. Ph.d.-vejlederne kan deltage i diskussionen, og hovedvejlederen kan tillade, at også andre tilstedeværende deltager. Der er umiddelbart ikke nogen begrænsning i forhold til de temaer, som evaluatorene kan vælge at diskutere med den ph.d.-studerende.

Evaluatorene udarbejder på baggrund af det skriftlige materiale og seminaret en udtalelse om det hidtidige ph.d.-forløb og planerne for ph.d.-projektet, herunder styrker, svagheder og risici ved projektet. I udtalelsen kan evaluatorene fremkomme med forslag og anbefalinger til det fremtidige arbejde. Udtalelsen sendes til hovedvejlederen snarest muligt og senest to uger efter midtvejsseminaret.

Som en del af midtvejsevalueringen udarbejder hovedvejleder ligeledes en vurdering af det hidtidige forløb og eventuelt planlagte justeringer og ændringer i forhold til den oprindelige ph.d.-plan samt en vurdering af den studerendes mulighed for at gennemføre uddannelsen i henhold til ph.d.-planen. Ph.d.-skolen sender kopi af udtalelsen fra hovedvejleder til den ph.d.-studerende, som inden for to uger har mulighed for at fremkomme med bemærkninger hertil.

Det er hovedvejlederen, der er ansvarlig for, at det samlede materiale, dvs. statusrapport, evaluatorenes udtalelse samt hovedvejleders udtalelse sendes til ph.d.-skolens sekretariat senest en måned efter afholdelsen af midtvejsseminaret.

Du kan læse mere om midtvejsseminaret på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

Tredje evaluering efter 30 måneders indskrivning

Senest efter 30 måneders indskrivning gennemføres den sidste evaluering af ph.d.-forløbet inden indlevering af ph.d.-afhandlingen. Formålet med denne evaluering er at gennemføre en vurdering af projektets progression, følge op på evaluatorernes anbefalinger fra midtvejsevalueringen og gøre status på planlagte/gennemførte studieelementer.

I den forbindelse skal der udfærdiges et 2-siders statuspapir. Dette udarbejdes af den ph.d.-studerende og hovedvejlederen i fællesskab. Du kan læse nærmere om indholdet af statuspapiret på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

Med henblik på opfølgning på evaluatorernes anbefalinger fra midtvejsseminaret inddrages den interne evaluator igen ved denne sidste evaluering af ph.d.-forløbet. Instituttet kan ud fra en konkret vurdering vælge også at inddrage den eksterne evaluator.

Opfølgningen på evaluatorernes anbefalinger fra midtvejsseminaret skal ske på baggrund af statuspapiret fra den ph.d.-studerende. Hovedvejleder har ansvar for, at statuspapiret bliver sendt til den interne evaluator. Den interne evaluator forventes på baggrund af statuspapiret at adressere eventuelle kritikpunkter/risici, som den ph.d.-studerende bør være opmærksom på. Evaluatoren udarbejder en udtalelse, som sendes til hovedvejleder.

Som en del af den tredje evaluering udarbejder hovedvejleder ligeledes en udtalelse, der skal indeholde en vurdering af det hidtidige forløb og eventuelt planlagte justeringer og ændringer i forhold til ph.d.-planen samt en vurdering af den ph.d.-studerendes mulighed for at gennemføre uddannelsen i henhold til ph.d.-planen.

Hovedvejleder sender sin og den interne evaluators udtalelse til ph.d.-skolen senest efter 30 måneders indskrivning.

I forbindelse med evalueringen skal hovedvejleder, forskningsgruppeleder eller institutleder endvidere drøfte karriereplaner med den ph.d.-studerende. Drøftelserne skal behandle spørgsmålet om ph.d.-studerendes potentiale i forhold til at fortsætte en karriere i academia samt instituttets eller forskningsgruppens mulighed for at tilbyde en stilling efter endt ph.d.-forløb.

Du kan læse mere om den tredje evaluering på [ph.d.-skolens hjemmeside](#).

7. Medvejleders rolle

Alle ph.d.-studerende skal have både en hovedvejleder og en medvejleder. Medvejlederen bistår hovedvejlederen. Medvejleders opgaver aftales ved udpegningen, og vil normalt omfatte faglig sparring på udvalgte dele af forskningsprojektet.